GUNNAR EKELÖF

DJÄVULSPREDIKAN[1]

Timmarna går. Tiden förgår.
— Det är sent eller tidigt för olika mänskor.
— Det är sent eller tidigt för olika ljus.
— Sakta pulvriserar morgonljuset sömnens drog
och gömmer undan den i alla apotek
(med de svart-vit-rutiga golven) —
färglös och gryningsbitter,
själv trött som aldrig år och dagar intill döden . . .
— Jag längtar från den svarta rutan till den vita.
— Jag längtar från den röda tråden till den blå.

Den där unge mannen (det är något fel med hans ansikte).
Den där bleka kvinnan (hennes hand finns hos blommorna i fönstret,
hon existerar bara i samband med sin hand
som bara existerar i samband med . . .)
Fågeln som flyger och flyger. Med sin flykt.
Någon som gömmer sig. Andra som bara finns i samband med annat.
Gumman som smyger och smyger tills hon blir upptäckt.
Då vänder hon sig listigt leende och retirerar.
Men hon kommer tillbaka.
Vaktmästaren[2] vid bordet (målat i furuådring, nästan bortnött). Han har
alls inga ögon.
Barnet vänt mot den svarta tavlan, alltid vänt emot tavlan.
Pekpinnens gnissel. Var är handen?
(Den är hos blomkrukan i fönstret.)
Lukten av krita. Vad säger lukten av krita?
Att timmarna går, tiden förgår.
Att sakta pulvriserar morgonljuset . . .
. . . med de svart-vit-rutiga golven —

[1] Materialet tidigare delvis utnyttjat i dikter som "Mellan fem och sju" ("Dedikation"), "En dödsdröm" ("Non serviam") etc.
[2] var. Verkmästaren.

Archaeopteryx! Vilket vackert namn!
Den kvittrar olyckligt.
Den kvittrar om sitt liv, vill flyga bort, har redan flugit
men kommer ibland av plikt eller vana tillbaka.
Jag smekte den redan som sten, den var sluten och drömde ensam.
Med tusenåriga slag slog stenhjärtat i ådrorna.
Kanske fanns det förstenade fåglar därinne.
I mitt ljus blev stenen levande fågel och flög sin väg.
Archaeopteryx!
Alltid blir någon liggande kvar, det är det hemska.
Fågeln är borta nu men säger sig vara kvar — för att skydda sig?
Hur kan den vara kvar? Den är inte kvar. Det är jag som är kvar.
Fågeln är fri. Det är jag som väntar.
Jag längtar till fågeln som flyger och flyger.
Själv blev jag bunden vid stenen, den forna stenen.

En natt väckte jag fågeln — den var hemma.
Den tiden hade fågeln klagat på att den inte kunde sova.
Vem kan sova!
Jag väckte den därför att mina tankar plågade mig.
Jag ville veta.
Fågeln säger sig flyga bort för att kunna göra mig så mycket större
glädje —
En diplomatisk frihetskamp!
Jag smekte en sten, jag blev en sten.
Jag blev sista biten i puzzlespelet,
biten som ingenstans passar, bilden hel mig förutan.
Alltid blir någonting över, hur man vänder sig.
Allting vänder sig i mig, allting förflyktigas.
Fågeln tog mina vingar
och skänkte dem åt ett annat ljus.
Det släcktes. Det blev mörkt.
Archaeopteryx! Archaeopteryx!
Jag trevade omkring mig, fick ingenting i händerna,
ingenting att minnas, ingenting att glömma . . .
— Glömma kan man bara i avgrundens hus.
— Inte när allt är avgrund.
— Är det natt eller dag?
— Det är natt.
— Vad lyktorna stirrar hårt!
— De håller vakt över stenarna.

— Ja! Djupt därnere, djupt under ytan!
— Det finns ingen yta.
— Där, på bottnen, ligger en ensam kalksten bland fiskarna . . .
Stumma, döva strövar de kring i sitt eget ljus.
Den har inget ljus.
Den kan inte sluta sina ögon över någons lycka.
Den kan inte öppna dem.
— Detta är helvetet!

Och stjärnornas hus är tomt
och själarna
drar bort ur universum —
Världen lindar sakta och känslolös tiden kring sitt finger,
tänjbarare än något gummiband.
Fötterna måste ta spjärn i den ändlösa trappan,
trappspindeln som vrider sig svindlande likt en storögd dröm
från avsats till avsats, i trappsteg på trappsteg av sten . . .
Du håller huvudet stilla.
Du måste ta trappstegen ett efter ett och huvudet vrider sig.
Du tvingas vrida huvudet av dig.
Du kvävs i sten, du svävar i trögflytande sten, du sover därinne.
Fåglar och snäckor sover därinne som du
med ödlor och blommor
på kuddar av sten, under lakan av sten.
Med tusenåriga slag slår deras hjärtan av sten
i ådror av sten.
I årbillioner av sten virvlar tiden dem med sig
genom hav av sten
till himlar av sten . . .
Sten . . .
— Var är jag? Var är jag? Vakna!
— Du är i avgrundens hus.
— I avgrundens hus är väl glömska?
— Inte ens egen men andras.
Och alla sjuklingar som driver hemlösa i salarna
har bara väggarna till läkare.
Feberkurvorna staplar härs och tvärs över de stängda dörrarna.
Allting ligger på rygg, allting vänder sig
ständigt och ständigt på rygg. Man vet inte
vad som är upp eller ner. Allting vänder sig

ständigt och ständigt på rygg,
ständigt,
till och med stolarna, till och med väggar och golv.
Allting vänder sig.
Allas ögon är blanka och tomma som fönstren,
man ser inte natt eller dag . . .
— Är det natt eller dag?
— Det är natt
och natten vilar speglande och mörk mot fönsterrutorna.
Natten stiger, natten är snart vid fjärde våningen.
Natten är snart vid femte våningen.
Natten är snart vid sjätte våningen.
Nu är natten vid sjunde våningen.
— Hur många våningar finns det?
— Många.
— Vilket oerhört tryck mot rutorna i bottenvåningen!
Sprängdes de skulle natten forsa in,
fylla golvet med mörker, stiga från våning till våning!
— Snubbla i trappan! Undan däruppe!
Det dunkar i värmeledningen som i ett ansträngt hjärta.
De döda lamporna presterar kraftigt mottryck,
en vit ensamhet mot en svart ensamhet,
en kemisk ensamhet mot en mekanisk ensamhet,
medan mörkret böljar omkring husets gavlar.
Ur alla dessa ensamheter kommer rop på rop av tystnad:
— Vem är du, skugga vid det målade träbordet,
fläckat av skolbläck, ristat med pennknivar
genom de många generationernas lager av påmålningar?
— Döden blev förbigången vid alla befordringar.
Döden blev sittande på sin plats som en usel vaktmästare.

Timmarna går. Tiden förgår.
Sakta pulvriserar morgonljuset sömnens drog.
— Jag längtar från den svarta rutan till den vita.
— Jag längtar från den röda tråden till den blå.